

Tento informační přehled byl vypracován ve spolupráci s Radou notářů Evropské unie (CNUe).

1 Jakým způsobem se vyhotovuje pořízení pro případ smrti (závěť, společná závěť, dědická smlouva)?

Dědické věci jsou upraveny dědickým zákonem (40/1965). Jediným platným pořízením pro případ smrti je závěť. Závěť musí být pořízena v písemné formě, a to za současné přítomnosti dvou svědků. Zůstavitel musí závěť podepsat, popřípadě prohlásit, že podpis na závěti je jeho. Poté závěť svým podpisem osvědčí svědci, popřípadě prohlásí, že podpisy na závěti jsou jejich. V některých výjimečných případech může být závěť platně pořízena i ústně.

Je možné platně pořídit společnou závěť, jejímž prostřednictvím se obvykle navzájem svými dědici určují manželé. Společná závěť podléhá stejným formálním požadavkům jako jiné druhy závětí. Právní úprava společné závěti pořízené mezi manželi se použije i na pořizování společné závěti mezi registrovanými partnery.

2 Mělo by být pořízení registrováno? Pokud ano, jakým způsobem?

Finské orgány nevedou žádný rejstřík závětí.

3 Existují nějaká omezení svobodného nakládání s majetkem v případě smrti (např. povinný dědický podíl)?

Svoboda zůstavitele volně se svou pozůstalostí nakládat je omezena ve prospěch přímých potomků zůstavitele a jeho manžela. Přímí potomci zůstavitele a osvojené děti, stejně jako jejich potomci, mají nárok na povinný díl z pozůstalosti zůstavitele. Povinný díl představuje polovinu hodnoty podílu, který dědici náleží podle pravidel zákonné dědické posloupnosti.

Zvláštní ochrana před ustanoveními závěti pořízené prvně zesnulým manželem je poskytnuta i pozůstalému manželovi. Pozůtalý manžel si může ponechat celou pozůstalost svého zesnulého manžela, ledaže přímý potomek zůstavitele požádá o rozdělení pozůstalosti nebo stanovil-li zůstavitel v závěti jinak.

Pozůtalý manžel si však vždy může ponechat obydli, které manželé užívali jako společný domov, a to spolu s obvyklým vybavením domácnosti, ledaže tento pozůtalý manžel vlastní obytné nemovitosti, které mu mohou sloužit jako domov.

4 Pokud pořízení pro případ smrti neexistuje, kdo dědí a kolik?

V první řadě dědí přímí potomci zůstavitele, a to rovným dílem. Zemřel-li potomek zůstavitele, nastupují na jeho místo jeho potomci, přičemž jednotlivé větve rodiny dědí rovným dílem.

Měl-li zůstavitel manžela a nezanechal-li žádné přímé potomky, dědí pozůstalost zůstavitele v první řadě jeho pozůtalý manžel. Registrovaní partneři dědí za stejných podmínek jako manželé.

Nezanechal-li zůstavitel žádné přímé potomky a nebyl-li v době smrti ženatý či vdaná, dědí polovinu pozůstalosti otec a druhou polovinu matka zůstavitele. Není-li některý z rodičů zůstavitele naživu, dědí jeho podíl rovným dílem sourozenci zůstavitele. Zemřel-li sourozenec zůstavitele, nastupují na jeho místo jeho potomci, přičemž každé z větví rodiny připadá rovný díl. Nezanechal-li zůstavitel žádné sourozence a nejsou-li naživu ani jejich potomci, avšak je na živu jeden nebo oba rodiče zůstavitele, dědí rodiče celou pozůstalost.

V případě, že nikdo z výše uvedených osob zůstavitele nepřežil, dědí celou pozůstalost prarodiče zůstavitele. Pokud prarodiče zůstavitele z matčiny nebo otcovy strany již zemřeli, dědí podíl, který by jim z pozůstalosti připadl, jejich děti. Vnučků a vnučkám prarodičů dědické právo nesvědčí.

5 Který orgán je příslušný:

5.1 v dědických věcech?

Řada orgánů je příslušná ve věcech týkajících se dědického řízení. Soupis pozůstalosti (*perukirja*), tedy soupis majetku a závazků zůstavitele, je třeba zaslat správci daně v místě bydliště zůstavitele, a to ve lhůtě jednoho měsíce od pořízení soupisu pozůstalosti. Ověření seznamu osob, které mají na pozůstalosti podíl, si lze rovněž vyžádat od agentury DIGI-, nebo v provincii Alandy od ústředního správního orgánu této provincie. Orgánem příslušným pro případy nabývání dědictví státem je ministerstvo financí. Projednávat záležitosti týkajících se pozůstalostí je příslušný okresní soud (*käräjäoikeus*) v místě bydliště zůstavitele.

5.2 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí dědictví?

Dědictví lze přijmout konkludentně, tedy převzetím držby dotčeného majetku. Dědic stejně tak může učinit zvláštní prohlášení o přijetí. Bylo-li již dědictví rozděleno, prohlášení o přijetí dědictví je třeba učinit vůči ostatním dědicům, kteří jej přijali. Nebylo-li dědictví rozděleno, prohlášení o přijetí se činí vůči správci pozůstalosti. Prohlášení lze učinit i u soudu.

Prohlášení o odmítnutí dědictví není nutné činit, nicméně je-li učiněno, musí mít písemnou formu. Prohlášení o odmítnutí dědictví může učinit kterákoliv osoba s podílem na pozůstalosti, správce pozůstalosti, osoba rozdělující pozůstalost, vykonavatel závěti i kterýkoliv potomek, který nastoupil na místo zesnulého dědice. Aby prohlášení o odmítnutí dědictví mělo právní účinky vůči majetku dědice, je třeba, aby dědic buď vydal písemné prohlášení o odmítnutí dědictví, nebo aby prohlášení o odmítnutí dědictví uložil u agentury DIGI-, nebo v provincii Alandy u ústředního správního orgánu této provincie za účelem zápisu do příslušného rejstříku (§ 81 hlavy IV exekučního zákona).

5.3 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí odkazu?

Pro prohlášení o přijetí nebo odmítnutí dědictví nejsou stanoveny žádné formální požadavky. Prohlášení dědice učiněné před správcem pozůstalosti nebo před osobou rozdělující pozůstalost se považuje za prohlášení dědice, stejně jako konkludentní přijetí, tedy fakt, že dědic s dotčeným majetkem začne nakládat. Pro účely prohlášení činěného vůči dědicům stačí uvést, že obmyšlený uplatňuje svá práva plynoucí ze závěti.

Prohlášení o odmítnutí dědictví musí být učiněno v písemné formě. Aby prohlášení o odmítnutí dědictví mělo právní účinky vůči majetku dědice, je třeba, aby dědic buď vydal písemné prohlášení o odmítnutí dědictví, nebo aby prohlášení o odmítnutí dědictví uložil u agentury DIGI-, nebo v provincii Alandy u ústředního správního orgánu této provincie za účelem zápisu do příslušného rejstříku (§ 81 hlavy IV exekučního zákona).

5.4 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí povinného dědického podílu?

Dědic musí svůj nárok na povinný díl uplatnit vůči obmyšleným ze závěti prostřednictvím úředního doručení nebo jiným způsobem, který umožňuje ověření dodání, a to ve lhůtě šesti měsíců od chvíle, kdy se o závěti dozvěděl. Nárok na povinný díl může být ve výše uvedené lhůtě rovněž uplatněn prostřednictvím vyhlášení v úředním věstníku, jestliže vůči dědicům nemohl být uplatněn proto, že bylo důvodné očekávat, že se budou doručení této informace vyhýbat, popřípadě není-li jejich adresa známa.

6 Stručný popis postupu k vypořádání dědické věci podle vnitrostátního práva, včetně vypořádání majetku a jeho rozdělení (včetně informací o tom, zda byl postup k vypořádání dědické věci zahájen soudem, nebo zda jej zahájil jiný příslušný orgán bez návrhu).

Ve Finsku orgány dědické řízení z vlastního podnětu nezahajují. Po smrti zůstavitele je nejprve zdokumentována pozůstalost, a to včetně pořízení soupisu pozůstalosti. Soupis pozůstalosti je přehled pozůstalosti zůstavitele, jinými slovy jde o seznam majetku a závazků zůstavitele. V soupisu pozůstalosti se uvedou osoby, které mají podíl na pozůstalosti, společně s majetkem a závazky pozůstalého manžela a společným majetkem a závazky obou manželů. Soupis pozůstalosti musí být učiněn ve lhůtě tří měsíců od smrti zůstavitele; správce daně může v odůvodněných případech lhůtu prodloužit. Povinnost provést soupis pozůstalosti leží na osobě, která se ujala správy majetku tvořícího pozůstalost, popřípadě na správci pozůstalosti či vykonavateli závěti. Tato osoba musí pro účely provedení soupisu pozůstalosti určit dva pověřence. K soupisu pozůstalosti je třeba připojit rodokmen zůstavitele. Ve Finsku jsou matriční záznamy vedeny jak církevními, tak státními matrikami. Úřední výpis z matriky může být vyžádán buď u agentury DIGI-, nebo v provincii Alandy u ústředního správního orgánu této provincie, nebo u církevního společenství, kde byl zůstavitel zapsán. Soupis pozůstalosti je třeba zaslat daňové správě Finské republiky (*Verohallinto*), a to ve lhůtě jednoho měsíce od provedení soupisu pozůstalosti.

V případě, že zůstavitel, který pořídil závěť, zemře, musí obmyšlený ze závěti závěť pro informaci postoupit dědicům, a to prostřednictvím úředního doručení nebo jiným způsobem, který umožňuje ověřit převzetí, a musí doložit ověřenou kopii závěti. Jestliže chce dědic závěť zpochybnit, musí tak učinit ve lhůtě šesti měsíců od okamžiku, kdy mu byla závěť doručena.

Pozůstalost může být rozdělena teprve poté, co bylo dědictví zlikvidováno. Likvidace dědictví zahrnuje určení hodnoty majetku, splnění závazků za zůstavitele a jeho pozůstalosti a uspokojení práv odkazovníků. Pro účely likvidace dědictví spravují pozůstalost dědicové společně, ledaže zůstavitel stanovil pro správu pozůstalosti jiný režim. Namísto této společné správy mohou dědicové, požádat soud o jmenování správce pozůstalosti. Jakmile pozůstalost přejde do správy správce pozůstalosti, skončí společná správa dědiců, přičemž tyto osoby nadále nemají právo rozhodovat v žádných otázkách týkajících se pozůstalosti. Povinností správce pozůstalosti je přijmout nezbytné kroky k likvidaci dědictví. Jakmile je dědictví zlikvidováno, správce pozůstalosti informuje dědice a o výkonu své funkce sestaví zprávu.

Jakmile je dědictví zlikvidováno, může každý dědic požádat o rozdělení výtěžku. Zanechal-li zůstavitel manžela, popřípadě registrovaného partnera, musí být nejprve vypořádáno jejich společné jmění, a teprve poté je možné přistoupit k rozdělení pozůstalosti mezi dědice. Dědicové se mohou na způsobu rozdělení pozůstalosti dohodnout. V takovém případě je třeba sepsat dohodu o rozdělení pozůstalosti, kterou musí podepsat všechny dědicové a osvědčit dva nezávislí svědci.

Dědici se rovněž mohou obrátit na soud, aby stanovil osobu rozdělovající pozůstalost. K tomu obvykle třeba přistoupit v případě, že se dědici nemohou dohodnout na způsobu rozdělení pozůstalosti. Správce pozůstalosti nebo vykonavatel závěti bude osobou rozdělovající pozůstalost, není-li stanoveno jinak, pokud sám není dědicem a pokud jej osoby, které dědí, o rozdělení pozůstalosti požádají a nebyl-li rozdělením pozůstalosti pověřen někdo jiný. Osoba rozdělovající pozůstalost určí čas a místo rozdělení pozůstalosti a způsobem, který lze doložit, na něj pozve dědice. Osoba rozdělovající pozůstalost se snaží, aby bylo ohledně způsobu rozdělení pozůstalosti mezi osobami, které dědí, dosaženo dohody. Podaří-li se této dohody dosáhnout, je pozůstalost rozdělena v souladu s dohodou. Nepodaří-li se dohody dosáhnout, osoba rozdělovající pozůstalost rozdělí pozůstalost tak, že každá z osob, která dědí, získá podíl na různých druzích majetku tvořícího pozůstalost. Nelze-li pozůstalost rozdělit jiným způsobem, může soud na základě podnětu osoby rozdělovající pozůstalost nařít, aby některé předměty z pozůstalosti, popřípadě celá pozůstalost, je-li to nezbytné, byly osobou rozdělovající pozůstalost prodány. Osoba rozdělovající pozůstalost sepiše a podepíše záznam o rozdělení pozůstalosti (*perinnönjakokirja*). Každá osoba, která dědí, může způsob rozdělení pozůstalosti ve lhůtě šesti měsíců od rozdělení pozůstalosti napadnout, a to podáním žaloby proti ostatním osobám, které dědily.

7 Jak a kdy se člověk stane dědicem nebo odkazovníkem?

Podle právních předpisů je dědic (*perillinen*) osobou, jestliže má k zůstaviteli rodinný nebo manželský vztah nebo vztah osvojitele a osvojence.

Odkazovníkem (*testamentinsaaja*) může být buď fyzická osoba, nebo právnická osoba.

Dědicem či odkazovníkem může být pouze osoba, která se zůstavitelem či osobou, jež pořídila závěť, v době její smrti žila. Výjimkou z tohoto pravidla je dítě, jež bylo počato před smrtí zůstavitele a jež se následně narodí živé.

Dědic nebo odkazovník, který hodlá uplatnit svá práva, buď dědictví převzme do držení, nebo svůj nárok uplatní vůči osobě nebo osobám, které dědictví do držení převzaly. Nebylo-li dědictví rozděleno, uplatňuje se nárok u správce pozůstalosti či soudu. Dědic nebo odkazovník převzal dědictví, pokud převzal péči nad pozůstalostí, ať už sám nebo společně s další osobou, nebo jestliže se podílel na zdokumentování pozůstalosti či na rozdělení pozůstalosti, popřípadě jestliže učinil jiné kroky spojené s dotčeným majetkem.

8 Jsou dědicové odpovědní za dluhy zůstavitele? Pokud ano, za jakých podmínek?

Dědici za dluhy zůstavitele osobně neručí. Dědic odpovídá za vyhotovení soupisu pozůstalosti za dluhy zůstavitele, přičemž za dluhy osobně ručí pouze v případě, že soupis nepředloží ve stanovené lhůtě.

Dluhy zůstavitele a dluhy váznoucí na pozůstalosti zůstavitele jsou hrazeny z pozůstalosti. Dědici nicméně ručí za dluhy a závazky, kterými pozůstalost smluvně zatížily.

9 Jaké dokumenty a/nebo informace se obvykle vyžadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Seznam dokumentů, které jsou nezbytné pro provedení zápisu nemovitého majetku, se liší v závislosti na tom, zda byl dotčený nemovitý majetek nabyt na základě dědění ze zákona, nebo na základě závěti. K žádosti o provedení zápisu do katastru nemovitostí v důsledku dědění ze zákona je třeba přiložit soupis pozůstalosti, záznam o rozdělení pozůstalosti, rodokmen zůstavitele, záznamy o rozdělení pozůstalosti a dokumenty týkající se předání zděděného majetku. Žadatel musí rovněž prokázat, že pozůstalost byla rozdělena pravomocně, a to tak, že přiloží buď dohodu o rozdělení pozůstalosti podepsanou všemi dědici, popřípadě doložku právní moci vystavenou soudem příslušným dle místa bydliště zůstavitele.

K žádosti o provedení zápisu změn do katastru nemovitostí vzniklých v důsledku dědění ze závěti je třeba přiložit soupis pozůstalosti, originál závěti, osvědčení o tom, že závěť je právně závazná, a doklad o tom, že o závěti byli informováni všichni dědicové. V případě, že pravost a úplnost seznamu dědiců potvrdila agentura DIGI-, nebo v provincii Alandy ústřední správní orgán této provincie, není třeba přikládat rodokmen zůstavitele.

9.1 Je jmenování správce pozůstalosti povinné nebo povinné na vyžádání? Pokud je povinné nebo povinné na vyžádání, jaké kroky je třeba podniknout?

Neexistuje povinnost požádat o jmenování správce pozůstalosti. Je-li však k soudu podána žádost o jmenování správce pozůstalosti, má soud povinnost správce pozůstalosti za účelem výkonu správy nad pozůstalostí jmenovat. Žádost může podat kterýkoliv dědic nebo odkazovník, popřípadě vykonavatel závěti. Majetek spadající do pozůstalosti může být správcí pozůstalosti svěřen do správy i na žádost věřitele zůstavitele či věřitele, který má pohledávku vůči pozůstalosti, popřípadě osoby, která za dluhy zůstavitele ručí.

9.2 Kdo je oprávněn vykonávat pořízení pro případ smrti zůstavitele a/nebo spravovat pozůstalost?

Dědicové spravují majetek tvořící pozůstalost společně, ledaže zůstavitel stanovil pro správu pozůstalosti jiný režim. Dědicové, se rovněž mohou dohodnout na společné správě pozůstalosti a na tom, že pozůstalost nebude až do odvolání nebo do určité chvíle rozdělena.

Pozůstalost zůstavitele může být správcí pozůstalosti do správy předána také rozhodnutím soudu. Pokud se tak stane, končí společná správa dědiců, přičemž tyto osoby nadále nemají právo rozhodovat v žádných otázkách týkajících se pozůstalosti zůstavitele, a to ani jednomyslně.

Zůstavitel může v závěti jako vykonavatele závěti pověřit správou pozůstalosti konkrétní osobu. Úkolem vykonavatele závěti je zajistit likvidaci dědictví a splnění poslední vůle zůstavitele. V takovém případě vykonavatel závěti řeší záležitosti, za něž by jinak nesli odpovědnost dědicové. Ustavení vykonavatele závěti nebrání ustavení správce pozůstalosti. Byl-li vykonavatel závěti určen v závěti, bude pověřen správou pozůstalosti, ledaže existuje dobrý důvod pro to, aby správou pozůstalosti pověřen nebyl.

9.3 Jaké pravomoci má správce pozůstalosti?

Společná správa pozůstalosti vyžaduje jednomyslná rozhodnutí, s výjimkami pouze v některých specifických případech. Při výkonu společné správy pozůstalosti zastupují dědici pozůstalost vůči třetím stranám a mohou žalovat či být společně žalováni ve věcech týkajících se pozůstalosti. Opatření, které nesnese odkladu, však lze učinit i v případě, že není možné získat souhlas všech dědiců. Dědicové mohou rovněž jmenovat správce pozůstalosti. Při jmenování správce pozůstalosti soud správci vystaví doklad, v němž specifikuje, k jaké pozůstalosti se pověření vztahuje. Pravomoc správce pozůstalosti se týká pouze pozůstalosti, jejíž správou jej soud pověřil. Poté, co byl výkon správy pozůstalosti zůstavitele předán správci pozůstalosti, zastupuje správce pozůstalost vůči třetím stranám a může žalovat či být žalován ve věcech týkajících se pozůstalosti. Povinností správce pozůstalosti je přijmout nezbytné kroky k likvidaci pozůstalosti. Správce pozůstalosti je povinen si k otázkám, které jsou pro jednoho nebo více dědiců důležité, vyžádat stanovisko těchto osob. Souhlas těchto osob však není pro přijetí opatření nezbytný.

Rozsah pravomocí, které vykonavatel závěti po dobu průběhu likvidace pozůstalosti má, vyplývá ze závěti. Nestanoví-li závěť jinak, má vykonavatel závěti stejné pravomoci jako správce pozůstalosti.

10 Jaké dokumenty se běžně vydávají podle vnitrostátního práva v průběhu nebo na konci řízení o dědictví k prokázání statusu a práv oprávněných osob? Mají specifické důkazní účinky?

Dokumenty, které vyhotovují na konci dědického řízení a které osvědčují status a práva dědiců jsou soupis pozůstalosti a zpráva o rozdělení pozůstalosti. V soupisu pozůstalosti musí být identifikovány osoby, které dědí, aktiva a závazky zůstavitele, odkazovníci a pozůstalý manžel (nedědí-li manžel pozůstalost). Zpráva o rozdělení pozůstalosti slouží jako podklad pro rozdělení pozůstalosti. Není však vykonatelným titulem v tom smyslu, že by mohl sloužit jako titul pro provedení exekuce nebo jako nástroj převedení pozůstalosti do správy. K jakýmkoliv donucovacím opatřením je třeba samostatný pravomocný rozsudek soudu.

Koncept formální důkazní síly listiny není finskému právu znám.

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

This webpage is part of an EU quality network

Poslední aktualizace: 15/02/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.